

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2015/3993
Karar No : 2017/3488

Tarih : 23.02.2018
Sayı : 1575
SDP : 640

Temyiz Eden (Davacılar) : 1- Lukoil Eurasia Pet. A.Ş.
2- Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş.
Vekili : Av. Dr. İsmail Yılmaz Aslan
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8 - Beşiktaş/İSTANBUL
Karşı Taraf (Davalı) : Rekabet Kurumu Başkanlığı
Üniversiteler Mah. 1597 Cad. No:9 - Çankaya/ANKARA
Vekili : Av. Nagehan Özseyhan - Aynı adreste
İstemin Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 14/04/2015 günlü, E:2011/695, K:2015/1457 sayılı kararının hukuka uygun olmadığı ileri sürülerek temyizden incelenerek bozulması, davacılar tarafından istenilmektedir.
Savunmanın Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.
Danıştay Tetkik Hâkimi : Nuray Doğru
Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nca dosyadaki belgeler incelenip, gereği görüldü:

Dava; Rekabet Kurulu'nun 26/08/2010 günlü, 10-56/1077-406 sayılı kararının, Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş (Akpet) devraldıktan sonra Lukoil Eurasia Petrol A.Ş (Lukoil) ile anlaşmalı olarak Akpet markası altında faaliyet gösteren 446 istasyon ile Lukoil markası altında faaliyet göstermeye başlayan 76 istasyon için imzalanan dikey anlaşmalara ilişkin kısımlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 14/04/2015 günlü, E:2011/695, K:2015/1457 sayılı kararıyla; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ilgili maddelerinden ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili maddelerinden bahsedildikten sonra; davacılar tarafından, Rekabet Kurumu'na verilen üç ayrı menfi tespit/muafiyet bildirim formlarından uyuşmazlık konusu iki form ile; a) Lukoil tarafından devralınan Akpet ile anlaşmalı olarak Akpet markası altında faaliyet gösteren 446 ayrı istasyona, b) Lukoil'in Akpet'i devralmasından sonra Lukoil markası altında faaliyet göstermeye başlayan 76 ayrı istasyona ilişkin olarak; Lukoil/Akpet ile bayileri arasında imzalanan, bayilerin ve/veya bayilerle bağlantılı üçüncü kişilerin maliki olduğu taşınmazlar üzerinde Lukoil/Akpet lehine kira veya intifa hakkı tanınmasına ilişkin sözleşmeler ile taraflar arasında imzalanan bayilik sözleşmelerinden oluşan dikey anlaşmalara, en az kira veya intifa sözleşmelerinin süreleri sonuna kadar bireysel muafiyet tanınması için bildirimde bulunulduğu, bunun üzerine, Rekabet Kurulu tarafından yapılan inceleme sonucunda; Akpet unvanıyla faaliyetini sürdüren şirketin, 14/08/2008 tarihinde Lukoil'e devredildiği, bildirim konu anlaşmaların tamamının, bayilerin Lukoil/Akpet'ten satın alacağı petrol ürünleri ve ilgili diğer ürünlerin istasyonlu bayilik faaliyeti çerçevesinde yeniden satışına ilişkin olup, söz konusu anlaşmalarda, bayilerin anlaşmalara konu ürünleri münhasıran Lukoil/Akpet'ten veya Lukoil/Akpet tarafından belirlenen ikmal kaynaklarından alacağını kurala bağlandığı, bu itibarla, Lukoil ile gerek Akpet bayileri, gerekse Lukoil bayileri arasında

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2015/3993

Karar No : 2017/3488

imzalanan protokoller, bayilik sözleşmeleri, emanet sözleşmeleri ve benzerleri ile bunlarla bağlantılı intifa hakkı ya da uzun süreli kira hakkı kurulmasına ilişkin resmi senet ve sözleşmelerin, bayi üzerine rekabet yasağı getiren dikey anlaşmalar niteliğinde, 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan düzenlemelere tabi olduğu, geçmiş tarihli Rekabet Kurulu kararları uyarınca, taraflar arasında süre gelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teklif edilen ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin, beş yıllık muafiyetten yararlanma süresinin başlangıcı olarak esas alındığı, buna göre, Akpet bayileri ve Lukoil bayileri ile Lukoil/Akpet arasındaki dikey anlaşmalardan 18/09/2005 tarihinden önce yapılanların 18/09/2010 tarihine kadar, 18/09/2005 tarihinden sonra yapılanların ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma imkanlarının bulunduğu; bireysel muafiyet açısından ise, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan kriterlerin değerlendirildiği, buna göre, malların üretim ve dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileştirmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şartı bakımından, talep edilen muafiyetin gerekli olup olmadığına ortaya konulabilmesi için, öncelikle bildirim konu 446'sı Akpet, 76'sı Lukoil bayi olmak üzere toplam 522 istasyona ilişkin olarak Lukoil/Akpet ile bayilerin kesintisiz olarak sürdürdükleri dikey anlaşmaların sürelerinin irdelendiği, söz konusu anlaşmalardan 30 tanesinin on yılı aşkın, yarısından fazlasının da en az beş yıl veya daha uzun süredir kesintisiz olarak uygulanagelen dikey anlaşmalar niteliğinde olduğu, Lukoil/Akpet lehine tesis edilen intifa hakkı ya da kira sözleşmesinden kaynaklanan haklar nedeniyle, söz konusu istasyonlarda Lukoil/Akpet ürünleriyle rekabet eden bir başka dağıtım şirketine ait ürünlerin satışının yapılmaması nedeniyle, anlaşmalar süresince zaten kesintisiz olarak rekabet etmeme yükümlülüğünün bulunduğu; öte yandan, bildirim konu anlaşmaların etkinlik artışlarının ortaya çıkması için, yeterince uzun seneler uygulanmış oldukları, dolayısıyla, Lukoil'in halihazırda önemli bir dağıtım ağına kavuştuğu ve daha önce yapılan yatırımlar sayesinde dikey anlaşmaların genel mahiyetli etkinlik artışlarının zaten gerçekleştiği; kaldı ki, Lukoil'in pazara girmesinden sonra, Lukoil'a transfer olan bayilerle yapılan anlaşmalar bakımından muafiyet nedeni olarak gösterilen yatırımların, dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine ilişkin olarak getirilen beş yıllık muafiyet süresinin uzatılmasına gerekçe teşkil etmediği, Lukoil tarafından belirtilen diğer hususların ise anlaşma taraflarına özgü ekonomik faydalar niteliğinde olduğu, bu itibarla; gerek Akpet bayileriyle, gerekse Lukoil bayileriyle yapılan anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan koşulu taşıdığına kabul edilemeyeceği; tüketicinin ortaya çıkan ekonomik veya teknik gelişmeden yarar sağlaması şartı bakımından, petrol piyasasında satışa sunulan ürünlerin büyük ölçüde homojen nitelikte olmaları, rafinaj ve dağıtım kademelerinde yeterince rekabetçi bir yapının bulunmaması, pompa satış fiyatları içerisinde dolaylı vergilerin payının çok yüksek olması gibi nedenlerle, farklı dağıtıcılara ülke genelinde uygulanan akaryakıt fiyatlarının birbirine çok yakın düzeylerde seyrettiği dikkate alındığında, dikey anlaşmalar bakımından getirilecek kolaylıklar sonucunda fiyatlarda tüketiciye doğrudan yansıtacak hissedilir bir düşüşün gerçekleşmeyeceği, ayrıca, tüketicinin seçme imkânının yükselmesi, hizmet kalitesinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşması gibi faydaların ortaya çıkması için, bildirim konu anlaşmalar yeterince uzun süre uygulanmış olup, anlaşmalara, talep edilen süreler kadar muafiyet tanınması durumunda, tüketiciye yansıtacak ilave bir yararın ortaya çıkmayacağı; ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması şartı bakımından, Lukoil tarafından muafiyet talep edilen bayilerin toplam istasyonlu bayiler içerisindeki oranının, % 4 düzeyinde olduğu, bu nedenle muafiyet tanınması halinde pazar kapama etkisinin düşük olacağı ve pazarda rekabetin ortadan kalkmayacağı, belirtilmiş ise de; bireysel muafiyet tanınmasına ilişkin Rekabet Kurulu kararlarının, benzer nitelikli diğer

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2015/3993

Karar No : 2017/3488

işlemler bakımından emsal teşkil edebileceği dikkate alındığında, söz konusu anlaşmalar nedeniyle oluşacak muhtemel kümülatif pazar kapama etkisinin belirlenmesinde yalnızca ilgili tarafların pazar payına ve ilgili dağıtım şirketinin muafiyet talep edilen anlaşmalarının toplam pazar içindeki oranına dayalı yaklaşımının yeterli olmayıp, muafiyet tanınan anlaşmanın niteliği ve pazarda yaygın olarak uygulanan diğer anlaşmalar içerisindeki yerinin tespit edilmesinin ve diğer dağıtım şirketleri tarafından uygulanan benzer nitelikli anlaşmalarla birlikte ele alınmasının gerektiği, buna göre Lukoil ile birlikte pazar payı % 4'ün altında olan dağıtım şirketleriyle anlaşmalı istasyonlu bayi sayısının 6016 olduğu, bu sayının toplam istasyonlu bayi sayısının % 47'sinden fazla bir orana tekabül ettiği, dolayısıyla söz konusu anlaşmaların tamamına, mevcut intifa süreleri sonuna kadar verilecek bir bireysel muafiyet kararının, pazarda yaratacağı toplam piyasa kapama etkisinin büyüklüğünün ortada olduğu, pazar payı ölçütünün dışarıda bırakılması hâlinde dahi, dağıtıcı teşebbüslerin tamamının, bayileri ile yapmış oldukları tüm dikey anlaşmaların tek marka sınırlaması içerdiği ve bayilere dağıtıcılar tarafından arz edilen mallar ile rekabet etmeme yükümlülüğü getirdiği, buna göre, mevcut hukuksal durum da dikkate alındığında, muafiyet talebine konu anlaşmalar ile benzer nitelikteki dikey anlaşmalar içeren anlaşmalardan kaynaklanan kümülatif etkinin % 100'e kadar çıkabileceği, dolayısıyla, bildirim konu anlaşmaların mevcut süreleri itibarıyla, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldıracak nitelikte anlaşmalar olup, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan koşulu taşımadıkları, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının, (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması koşulu bakımından, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi anlamında etkinlik sağlayacak nitelikte olmadıkları, (b) bendi anlamında önemli ölçüde tüketici yararı sağlamadıkları ve ilgili pazarın önemli bir bölümünde, rekabetin ortadan kaldırılmasına neden olacak nitelikte oldukları, bu itibarla söz konusu anlaşmaların ileri sürülen olumlu sonuçlarının alınabilmesi için Tebliğ ile getirilen beş yıllık genel muafiyet süresi yeterli olup, bunu aşan sürelerin rekabetin gereğinden fazla sınırlanması sonucunu ortaya çıkardığı, dolayısıyla, gerek Akpet, bayileri ile yapılan anlaşmaların, gerekse Lukoil'e transfer olan istasyonlara ilişkin olarak Lukoil bayileri ile yapılan bildirim konu anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları taşımadıkları, bu nedenle tümüne ilişkin, 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen sınırı aşan süreler için bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı sonucuna ulaşıldığı ve sonuç olarak, Lukoil ile bayiler arasındaki dava konusu dikey anlaşmalardan; 18/09/2005 tarihinden önce yapılmış olup da anılan tarih itibarıyla bakiye süreleri beş yılı aşanların 18/09/2010 tarihine kadar, 18/09/2005 tarihinden sonra yapılanların ise, yaptıkları tarihten itibaren beş yıl süre ile 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına karar verildiği, bunun üzerine bakılan davanın açıldığına anlaşıldığı; dava konusu Kurul kararında, dikey anlaşmaların etkinlik artışlarının ortaya çıkması için, yeterince uzun seneler uygulanmış oldukları, dolayısıyla, Lukoil'in hâlihazırda önemli bir dağıtım ağına kavuştuğu ve daha önce yapılan yatırımlar sayesinde dikey anlaşmaların genel mahiyetli etkinlik artışlarının zaten gerçekleştiği, diğer hususların ise anlaşma taraflarına özgü ekonomik faydalar niteliğinde olduğu, petrol piyasasında satışa sunulan ürünlerin büyük ölçüde homojen nitelikte olmaları, yeterince rekabetçi bir yapının bulunmaması, pompa satış fiyatları içerisinde dolaylı vergilerin payının çok yüksek olması gibi nedenlerle, farklı dağıtıcılara ülke genelinde uygulanan akaryakıt fiyatlarının birbirine çok yakın düzeylerde seyrettiği dikkate alındığında, dikey anlaşmalar bakımından getirilecek kolaylıklar sonucunda fiyatlarda tüketiciye doğrudan yansiyacak hissedilir bir düşüşün gerçekleşmeyeceği, Lukoil ile birlikte pazar payı %4'ün altında olan dağıtım şirketlerine ait istasyonlu bayi sayısının, toplam istasyonlu bayi sayısının %47'sinden fazla bir orana tekabül

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2015/3993

Karar No : 2017/3488

ettiği, dolayısıyla söz konusu anlaşmaların tamamına, mevcut intifa süreleri sonuna kadar verilecek bir bireysel muafiyet kararının, pazarda yaratacağı toplam piyasa kapama etkisinin %100'e kadar çıkabileceği hususları dikkate alınarak bireysel muafiyet talebinin reddi ile dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlandırılmasına ilişkin karar verildiğinin görüldüğü; bu itibarla, Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası tarafından yapılan "Akaryakıt sektöründe geçmişten günümüze yatırımlar" konulu araştırmada da belirtildiği üzere, dağıtım şirketlerinin en az 3. en çok 6. yılında yatırımlarını amorti edecekleri, istasyonun kurulu bulunduğu yere göre başvuruda ifade edilen sürenin daha da kısalabileceği; diğer taraftan, Avrupa Komisyonu'nun doğalgaz çevrim santralleri inşası gibi boyutu akaryakıt istasyonları ile karşılaştırılmayacak kadar büyük yatırımlarda bile 15 yıllık süreyi yeterli görüyor olması da dikkate alındığında, önceden beri devam edegelen istasyonlu bayilerle yapılan dikey ilişkilere beş yıllık grup muafiyetinin dışında, kira ya da intifa süresi sonuna kadar bireysel muafiyet tanınması talebinin reddine ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı; öte yandan, Dairelerinin 28/06/2010 günlü, E:2009/3044, K:2010/5458 sayılı ve 13/05/2008 günlü, E:2006/1604, K:2008/4196 sayılı kararlarında da belirtildiği üzere; akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli sebebin, uzun süreli dikey anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/intifa haklarından kaynaklandığı, dava konusu işlemin anılan kararlar da dikkate alınmak suretiyle, salt davacı şirketlerin durumu değil piyasanın tümünün objektif bir şekilde değerlendirilmek suretiyle verildiği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Davacılar, temyiz dilekçesindeki iddialarla anılan kararı temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedirler.

Temyiz edilen kararla ilgili dosyadaki belgelerin incelenmesinden; Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacıların temyiz isteminin reddine, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 14/04/2015 günlü, E:2011/695, K:2015/1457 sayılı kararının ONANMASINA, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 08/11/2017 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Namık Kemal
ERGANİ

Üye
Nüket
YOKLAMACIOĞLU

Üye
Gürsel
MEKİK

Üye
Ziya
ÖZCAN

Üye
Abdülkadir
ATALIK

Üye
Doç. Dr. Selami
DEMİRKOL

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

Üye
Oğuz
YAĞLICI

Üye
Hasan
ODABAŞI

Üye
Yunus
AYKIN

Üye
Muhsin
YILDIZ

